

SEPA

Objavljeno: 16.2.2015. Ažurirano: 13.2.2020.

SEPA je projekt na razini Europske unije koji označuje jedinstveno područje plaćanja u eurima.

SEPA (engl. *Single Euro Payments Area*), omogućuje stvaranje jedinstvenog tržišta za platne usluge u kojemu je građanima, poslovnim subjektima i javnim tijelima moguće izvršavati bezgotovinske platne transakcije u eurima primjenom jedinstvenih modela i postupaka koji se jednako primjenjuju na cijelom SEPA području.

SEPA područje obuhvaća 28 država članica Europske unije te Island, Lihtenštajn, Norvešku, Švicarsku, Monako, San Marino, Andoru te Svetu Stolicu (Država Vatikanskog Grada).

SEPA-u čine:

- jedna valuta – euro,
- jedan set platnih instrumenata (kreditni transfer, izravno terećenje i platna kartica),
- zajednička pravna osnova,
- zajednički tehnički standardi,
- infrastruktura za obradu platnih transakcija i
- zajednička poslovna pravila.

Projekt SEPA u Europskoj uniji

Upravljačko tijelo za razvoj projekta SEPA jest **Europsko platno vijeće** (engl. *European Payments Council*), tijelo europskoga bankarskog sektora koje koordinira i donosi odluke iz područja platnog prometa. Europsko platno vijeće pridonosi integraciji tržišta za plaćanja u eurima tako što razvija, između ostalog, SEPA platne sheme koje definira pravilnicima (engl. *Rulebooks*) za SEPA kreditni transfer i SEPA izravno terećenje.

Članovi Europskoga platnog vijeća jesu banke, udruge banaka i institucije za platni promet. U aktivnostima svih radnih skupina Europskoga platnog vijeća kao promatrač sudjeluje i Europska središnja banka.

U radu Europskoga platnog vijeća sudjeluje i predstavnik Republike Hrvatske kojeg određuje Hrvatska udruga banaka.

S obzirom na to da Europsko platno vijeće čine samo predstavnici tržišta na strani ponude platnih usluga, Europska komisija i Europska središnja banka osnovale su **Vijeće SEPA-e** (engl. *SEPA Council*) i tako u upravljanje projektom SEPA uključile i stranu potražnje platnih usluga. Odlukom Europske središnje banke u prosincu 2013. Vijeće SEPA-e zamijenjeno je novim tijelom, **Odborom za mala plaćanja u eurima** (engl. *Euro Retail Payments Board*), u čijem radu sudjeluju predstavnici na strani **ponude** (bankarske zajednice, institucije za platni promet i institucije za elektronički novac) i **potražnje** platnih usluga (predstavnici potrošača, trgovaca, poduzeća, malih i srednjih tvrtki, javnih administrativnih tijela) te **središnje banke**.

Migracija na SEPA-u provodi se unutar svake države članice u sklopu nacionalnih projekata za primjenu SEPA standarda.

Projekt SEPA u Republici Hrvatskoj

Na inicijativu Nacionalnog odbora za platni promet (NOPP)[\[1\]](#), međuinstitucionalnog tijela koje pruža podršku funkcioniranju platnog prometa u Republici Hrvatskoj, u travnju 2013. pokrenut je nacionalni projekt SEPA.

Na [20. sjednici](#) NOPP-a odlučeno je da projektom SEPA u Republici Hrvatskoj upravlja [Nacionalni odbor za platni promet](#) koji koordinira, usmjerava i prati djelovanje radnih skupina, raspravlja o otvorenim pitanjima te priprema izvješća o tijeku projekta.

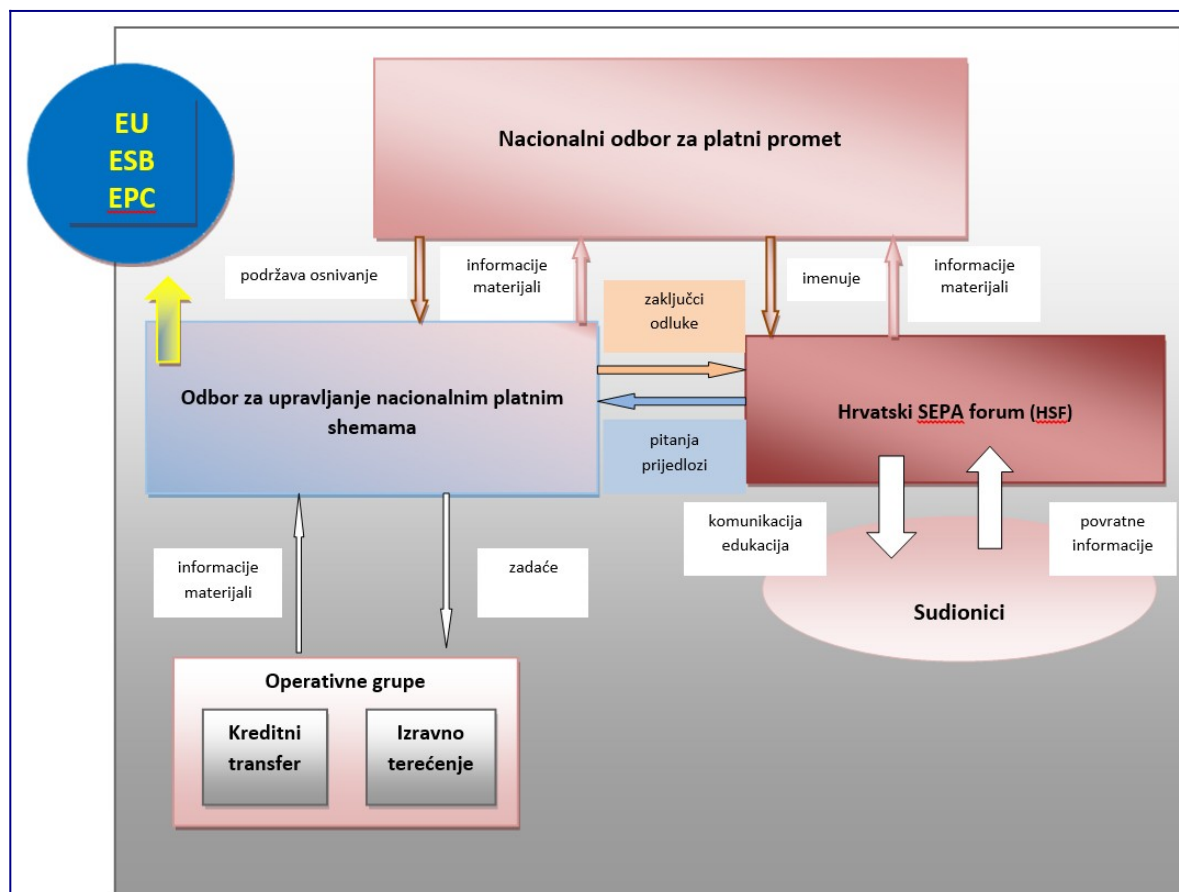
Radna tijela projekta SEPA u Republici Hrvatskoj jesu Hrvatski odbor za SEPA koordinaciju (HOSK) i Hrvatski SEPA forum (HSF). Navedena radna tijela samostalna su u obavljanju zadataka, a o izvršenim aktivnostima izvješćuju NOPP. U odnosu na opseg obavljanja svojih zadataka radna tijela, prema potrebi, mogu osnivati posebne radne skupine.

Odluke o osnivanju radnih tijela projekta SEPA (Odluka o osnivanju Hrvatskog odbora za SEPA koordinaciju i Odluka o osnivanju Hrvatskog SEPA foruma) donesene su na [22. sjednici](#) NOPP-a u svibnju 2013. godine.

Nakon izrade i prihvaćanja nacionalnih shema za izvršenje platnih transakcija kreditnog transfera i izravnog terećenja, odnosno Pravila HRK SCT sheme, Osnovne HRK SDD sheme i Poslovne HRK SDD sheme, HOSK je zaključio da je potrebno osnovati posebno tijelo koje bi bilo zaduženo za upravljanje shemama.

Nacionalni odbor za platni promet na svojoj [24. sjednici](#) održanoj 18. svibnja 2015. donio je odluku o osnivanju Odbora za upravljanje nacionalnim shemama (OUNS).

Osnivanjem OUNS-a prestala je potreba za radom Hrvatskog odbora za SEPA koordinaciju te je OUNS preuzeo ulogu u daljnjem upravljanju nacionalnim SEPA shemama, kao i zadaću daljnjeg razvoja projekta SEPA u Republici Hrvatskoj.

SEPA platni instrumenti

U svrhu ostvarivanja ciljeva postavljenih SEPA-om, razvijeni su novi platni instrumenti, i to **SEPA kreditni transfer** i **SEPA izravno terećenje** koji se koriste za plaćanja u eurima na cijelom SEPA području.

SEPA platni instrumenti koriste se u skladu sa SEPA platnim shemama, pri čemu SEPA sheme čine

zajednički skup pravila, praksa i standarda dogovorenih na međubankovnoj razini. Te su sheme definirane SEPA pravilnicima (engl. *Rulebooks*), i to Pravilnikom za SEPA kreditni transfer i Pravilnikom za SEPA izravno terećenje. Pravila i standardi opisani u pravilnicima obvezujući su za pružatelje platnih usluga koji su pristupili SEPA platnim shemama. Jedinstvena primjena SEPA platnih instrumenata i pravila za SEPA sheme omogućuju korisnicima platnih usluga izvršenje bezgotovinskih platnih transakcija u eurima na jednak način i pod istim uvjetima na cijelom SEPA području.

Kreditni transfer

Kreditni transfer jest nacionalna ili prekogranična platna usluga kojom se račun za plaćanje primatelja plaćanja odobrava za platnu transakciju ili niz platnih transakcija na teret platiteljeva računa za plaćanje od strane pružatelja platne usluge kod kojeg se vodi platiteljev račun za plaćanje, na osnovi instrukcije koju daje platitelj.

Izravno terećenje

Izravno terećenje jest nacionalna ili prekogranična platna usluga za terećenje platiteljeva računa za plaćanje, kada platnu transakciju inicira primatelj plaćanja na osnovi suglasnosti platitelja.

Platne kartice

Platna kartica jest platni instrument koji svojem imatelju omogućuje plaćanje robe i usluga preko prihvatnog uređaja ili na daljinu i/ili koji omogućuje podizanje gotovog novca i/ili korištenje drugih usluga na bankomatu ili drugom samoposlužnom uređaju.

Migracijom na SEPA-u u Republici Hrvatskoj doći će do promjena postojećih platnih instrumenata i platne infrastrukture. NOPP je donio odluku da, osim platnih transakcija u eurima, nacionalnim projektom SEPA trebaju biti obuhvaćene i platne transakcije u kunama. Primjena SEPA standarda i na platne transakcije u kunama osigurava jedinstvenu tehnološku platformu u Republici Hrvatskoj za procesiranje platnih transakcija, kao i potrebne preduvjete za daljnji razvoj platnih usluga u Republici Hrvatskoj u skladu s europskim standardima. Isto tako, time se omogućuje odgovarajuća priprema cjelokupnog sustava platnog prometa za buduće uvođenje eura kao službene valute.

Nacionalni plan migracije na SEPA-u

U svrhu pravodobnog provođenja hrvatskog projekta SEPA prema rokovima zadanima Uredbom (EU) br. 260/2012, kao i informiranja svih dionika projekta SEPA obuhvaćenih promjenama u području platnog prometa, Nacionalni odbor za platni promet prihvatio je **Nacionalni plan migracije na SEPA-u**. Taj dokument sadržava detaljan opis plana aktivnosti i tijeka migracije s unaprijed definiranim rokovima za njihovo izvršenje.

Cjeloviti dokument objavljen je na internetskoj stranici hrvatskog projekta [SEPA](#).

Budući da su u međuvremenu nastupile određene promjene u organizacijskoj strukturi provođenja projekta SEPA, kao i da su predložene izmjene u ranije prihvaćenim datumima koji se odnose na početak primjene pojedinih aktivnosti iz plana migracije na SEPA-u, NOPP je na 24. i 26. sjednici jednoglasno prihvatio njegove izmjene.

Slijedom prihvaćenih izmjena izrađen je Nacionalni plan migracije na SEPA-u – Dodatak 1., u kojemu je: izmijenjena organizacijska shema projekta SEPA, donesena odluka o prestanku rada HOSK-a i osnovan OUNS, određeni su novi datumi početka primjene Pravila HRK SCT sheme, Pravila Osnovne HRK SDD sheme i Pravila Poslovne HRK SDD sheme te je usuglašen i novi datum početka rada EuroNKS-a.

Nacionalni plan migracije na SEPA-u – Dodatak 1. dostupan je [ovdje](#).

Naknadno, slijedom prijedloga o odgodi datuma primjene HRK SDD shema utvrđenog Dodatkom 1 Nacionalnog plana migracije na SEPA, NOPP je na svojoj [27. sjednici](#) donio odluku o izmjeni Pravila Osnovne HRK SDD sheme (ver. 2.0) i Pravila Poslovne HRK SDD sheme (ver. 2.0) kojima se određuje novi rok za početak njihove primjene.

U skladu s prihvaćenim izmjenama, u siječnju 2017. izrađen je [Nacionalni plan migracije - Dodatak 2](#), u

kojemu je izmijenjen datum početka primjene Pravila Osnovne HRK SDD sheme i Pravila Poslovne HRK SDD sheme.

U međuvremenu je OUNS predložio NOPP-u drugačiji model migracije postojećih izravnih terećenja na SEPA izravna terećenja, a koji uključuje i manje izmjene u terminima migracije.

NOPP je na 28. sjednici održanoj 3. svibnja 2017. prihvatio prijedlog OUNS-a te je u skladu s tim ažuriran Nacionalni plan migracije na SEPA-u i izrađen [Dodatak 3](#).

Pravni okvir za SEPA-u

Pravni okvir za SEPA-u čine sljedeći propisi:

I. Direktiva (EU) 2015/2366

Europska unija je 2015. usvojila novu [Direktivu \(EU\) 2015/2366](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ,) kojom se unapređuju postojeća pravila za sigurnija plaćanja, zaštitu potrošača i inovacije uzimajući u obzir nove digitalne platne usluge. Direktiva (EU) 2015/2366 primjenjuje se od siječnja 2018.

II. Zakon o platnom prometu (NN, br. 66/2018.)

Odredbe Direktive (EZ) 2015/2366 o platnim uslugama transponirane su u Republici Hrvatskoj u [Zakonu o platnom prometu](#) (NN, br. 66/2018.). Zakon o platnom prometu stupio je na snagu 28. srpnja 2018.

III. Uredba (EZ) br. 924/2009

[Uredbom \(EZ\) br. 924/2009](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o prekograničnim plaćanjima u Zajednici, kojom se ukida Uredba (EZ) br. 2560/2001, propisana je obvezna primjena jednakih naknada za prekogranična plaćanja (plaćanja između pružatelja platnih usluga koji se nalaze u različitim državama članicama Europske unije uključujući Norvešku, Island i Lihtenštajn) i odgovarajuća nacionalna plaćanja (plaćanja između pružatelja platnih usluga unutar države članice) **u eurima**.

Odredbe navedene Uredbe ne propisuju da su takve platne transakcije besplatne, već da pružatelji platnih usluga naplaćuju iste naknade za odgovarajuće platne transakcije neovisno o tome radi li se o nacionalnim ili prekograničnim platnim transakcijama.

Uredbom (EZ) br. 924/2009 također je propisana standardizacija u svrhu jednostavnijeg izvršenja prekograničnih plaćanja, odnosno korištenje međunarodnog broja bankovnog računa (IBAN) i identifikacijskoga kôda banke (BIC).

IV. Uredba (EU) br. 260/2012

[Uredbom \(EU\) br. 260/2012](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012., kojom se utvrđuju tehnički i poslovni zahtjevi za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima i kojom se mijenja i dopunjuje Uredba (EZ) br. 924/2009, propisani su krajnji rokovi za migraciju s postojećih nacionalnih kreditnih transfera i izravnih terećenja u eurima na SEPA sheme za kreditne transfere i izravna terećenja u skladu s definiranim pravilima i tehničkim standardima. Uredbom (EU) br. 260/2012 propisuje se obvezna primjena tehničkih standarda i definiranih pravila, kao što je korištenje međunarodnog broja bankovnog računa (**IBAN**) i standard za financijske poruke (**ISO 20022 XML**) za sve kreditne transfere i izravna terećenja u eurima u Europskoj uniji.

Države članice koje još nisu uvele euro, pa tako i Republika Hrvatska, obvezne su ispuniti SEPA zahtjeve propisane navedenom Uredbom najkasnije do **31. listopada 2016.**

Države članice Europske unije koje su uvele euro imale su kao krajnji rok za migraciju na SEPA kreditne transfere i izravna terećenja **1. veljače 2014.** Navedeni je rok kasnije dodatno produljen na temelju **Uredbe (EU) br. 248/2014** Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. kojom se mijenja Uredba (EU) br. 260/2012, i to do **1. kolovoza 2014.**

V. Zakon o provedbi uredbi Europske unije iz područja platnog prometa

U svrhu primjene Uredbe (EZ) br. 924/2009 i Uredbe (EU) 260/2012, u dijelu kojim se definiraju nacionalna tijela nadležna za provođenje nadzora i rješavanje pritužaba, izvansudski pritužbeni postupci i postupak mirenja te prekršaji za postupanje protivno uredbama, Republika Hrvatska u 2013. godini donijela je Zakon o provedbi uredbi Europske unije iz područja platnog prometa (NN, br. 54/2013.).

S obzirom na to da je u međuvremenu donesena i Uredba (EU) br. 2015/751 o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica, izrađen je i novi [Zakon o provedbi uredbi Europske unije iz područja platnog prometa](#) (NN, br. 50/2016.) kojim se uređuju predmetna područja (nadzor, rješavanje pritužaba, izvansudski pritužbeni postupci i postupci mirenja te prekršaji) za sve navedene uredbe EU-a iz područja platnog prometa.

VI. Uredba (EZ) br. 1781/2006

[Uredbom \(EZ\) br. 1781/2006](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 15. studenoga 2006. o informacijama o platitelju koje prate prijenos novčanih sredstava propisuje se obveza pružateljima platnih usluga da uz sve prijenose sredstava omoguće pridružene informacije o platitelju, kako bi uvijek bilo moguće pratiti prijenos sredstava do samog platitelja, a u svrhu aktivnosti vezanih uz prevenciju, istragu i otkrivanje sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

Dana 20. svibnja 2015. Europski parlament i Vijeće donijeli su [Uredbu \(EU\) br. 2015/847](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006.

Navedena Uredba primjenjivat će se od 26. lipnja 2017. te se od tog datuma prestaje primjenjivati Uredba (EZ) br. 1781/2006.

SEPA infrastruktura za obračun i namiru platnih transakcija

Uredbom (EU) br. 260/2012 propisuje se obveza za upravitelje ili sudionike eurskih platnih sustava za mala plaćanja u Europskoj uniji da osiguraju tehničku interoperabilnost svojega platnog sustava s drugim sustavima za mala plaćanja unutar EU-a.

Naime, infrastruktura za obradu i namiru platnih transakcija u SEPA okružju mora biti u mogućnosti obraditi SEPA plaćanja u eurima između svih sudionika SEPA sheme. Takvu je dostupnost svih sudionika u SEPA shemi, neovisno o tome u kojoj se državi SEPA područja nalaze, moguće osigurati uspostavom tehničke interoperabilnosti platnih infrastruktura.

Nacionalnim planom migracije na SEPA-u predviđeno je da se u Republici Hrvatskoj, prema dogovoru s hrvatskom bankovnom zajednicom, uspostavi jedinstvena platna infrastruktura za obračun nacionalnih i prekograničnih SEPA kreditnih transfera u eurima.

Dana 6. lipnja 2016. započeo je s radom EuroNKS – novi platni sustav u Republici Hrvatskoj za obračun platnih transakcija u eurima koji se provodi prema pravilima SEPA Credit Transfer (SCT) sheme za kreditne transfere Europskoga platnog vijeća.

Također, u svrhu vođenja eurskih računa banaka, Hrvatska narodna banka uspostavila je nacionalnu komponentu TARGET2 HR platnog sustava u kojem se namiruje obračun nacionalnih i prekograničnih platnih transakcija u eurima. TARGET2 (engl. Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system) jedinstveni je platni sustav za velika plaćanja u eurima koji nadzire Europska središnja banka.

TARGET2-HR nacionalna komponenta, u kojoj se izvršava namira obračuna EuroNKS-a, započela je s produkcijskim radom 1. veljače 2016. u skladu s Nacionalnim planom migracije na SEPA-u. Više informacija o platnom sustavu TARGET2 dostupno je na internetskoj stranici [Hrvatske narodne banke](#).

Nadalje, glede početka rada platnog sustava EuroNKS, dana 6. lipnja 2016. Nacionalni klirinški sustav (NKS), platni sustav za obračun platnih transakcija u kunama, započeo je s obračunom platnih transakcija prema Pravilima HRK SCT sheme. Prethodno su sve banke navedenu shemu prihvatile kao jedinstveni skup pravila za izvršavanje kreditnih transfera u Republici Hrvatskoj.

Korisne poveznice

Sve informacije u vezi s projektom SEPA u Republici Hrvatskoj nalaze se na službenoj internetskoj stranici hrvatskog projekta [SEPA](#).

Ostale poveznice:

[EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA](#)

[EUROPSKO PLATNO VIJEĆE](#)

[EUROPSKA KOMISIJA](#)

Video o SEPA-i

Europska središnja banka objavila je informativan [video](#) o SEPA-i s prijevodom na hrvatski jezik.

[1] Temeljne zadaće Nacionalnog odbora za platni promet vezane su uz sve aspekte funkcioniranja platnog prometa u zemlji te se odnose, između ostaloga, na definiranje i predlaganje zajedničkih postupanja u platnom prometu u svrhu jedinstvene primjene zakonskih propisa i predlaganje smjernica razvoja platnog sustava u zemlji u skladu s direktivama EU-a i prihvaćenim međunarodnim standardima.

[Poboljšajmo se](#)

[Pronađite uslugu](#)

[Prijavite zapreku](#)